

GAYRİ SIHHİ MÜESSESELER YÖNETMELİĞİ

Resmi Gazete: 26.09.1995 tarih ve 22416 sayı

Sağlık Bakanlığından BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam, Tanımlar

Madde 0003: Tanımlar

(23.08.2003 tarih ve 25208 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 2 nci maddesiyle değişen şekli.) Bu Yönetmelikte geçen deyimlerden;

Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,

Kanun: 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununu,

Doğal kaynaklar: Su, Toprak, Hava, doğal bitki örtüsü ve yaban hayatını,

Çevre Sağlığı: İnsan sağlığının çevredeki fiziki, kimyevi, biyolojik, sosyal ve psiko-sosyal faktörlerle tespit edilen yaşam kalitesini,

Toplum Sağlığı: Çevre sağlığı, enfeksiyon, hastalık kontrolü, kişinin yaşam şekli ve sağlık eğitimini,

Kurul: 1 inci sınıf gayri sıhhi müesseseler için gayri sıhhi müesseseleri inceleyen kurulu, ikinci ve üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseseler için gayri sıhhi müesseseleri ve beyanname bilgilerini denetleyip inceleyen kurulu,

İl İnceleme Kurulu: Birinci sınıf gayri sıhhi müesseselerin yer seçimi ve tesis kurma ile açılma iznine esas inceleme ve değerlendirme yapan ve ilgili kurumların temsilcilerinden teşekkül eden kurulu,

Yetkili makam: Birinci sınıf gayri sıhhi müesseseler bakımından Sağlık Bakanlığını, ikinci sınıf gayri sıhhi müesseseler bakımından Valiliği, üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseseler bakımından merkez ve metropol ilçe sınırları içinde Valiliği, diğer ilçelerde Kaymakamlığı,

Açılma İzni: Gayri sıhhi müesseseye yetkili makamca verilen açılma belgesini,

Gayri sıhhi müesseseler: Faaliyeti sırasında çevresinde bulunanlara biyolojik, kimyevi, fiziki, ruhi ve sosyal yönlerden az veya çok zarar veren veya vermesi muhtemel olan ve doğal kaynakların kirlenmesine sebep olabilecek müesseseleri,

Birinci sınıf gayri sıhhi müesseseler: Meskenlerden ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerden mutlaka uzak bulundurulması gereken müesseseleri,

İkinci sınıf gayri sıhhi müesseseler: Meskenlerden ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerden kurulca teklif edilip Valilikçe uygun görülecek bir mesafede yapılması gereken müesseseleri,

Üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseseler: Meskenlerin ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerin yakınında kurulabilmekle beraber sıhhi denetim altında tutulması gereken müesseseleri,

Yer Seçimi ve Tesis Kurma İzni: Tesisin yapılmasından önce söz konusu yerde kurulup kurulamayacağı ile kurulacak yer, proje ve belgelerin uygun görülmesi durumunda müessesenin kurulması için yetkili makamca verilen izni,

Deneme İzni: Onaylı projelerine göre yapılan müessesenin, planlanan şekilde çalışıp çalışmadığı ve doğal kaynakların kirlenmesini önlemek için alınan tedbirlerin yeterli olup, olmadığını tespit için yetkili makamın yazılı izni ve mahalli sağlık teşkilâtının denetimi altında belirli bir süre deneme mahiyetindeki faaliyetine verilen geçici izni,

Açılma İzni: Yerseçim ve Tesis kurma izni verilmiş, onaylı projesine göre yapılmış çevre ve toplum sağlığı açısından uygunluğu tespit edilmiş müesseselerin faaliyet göstermelerine yetkili makamca verilen izni,

Sağlık koruma bandı: Müessesenin çevreye olan zararlı etkisi dikkate alınarak müessese etrafında bırakılması gereken iskan dışı alanı,

Sanayi Sitesi: Belirli üretim alanlarında çalışan küçük ve orta büyüklüklerdeki sanayi kuruluşlarının toplu olarak bulundukları, öncelikle kendi çalışma türünde kurulan müesseseleri kapsayan siteyi,

Sanayi Bölgesi: Büyük sanayi kuruluşlarının toplu olarak bulundukları ve imar plânında bu amaçla gösterilen bölgeyi,

Sanayi Alanı: Sanayi tesisinin bulunduğu ve imar planına münferit olarak işlenmiş alanı,

Organize Sanayi Bölgesi: Uygun görülen alanlarda sanayi tesislerinin yapılmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sağlığı problemlerini önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden faydalanmak, imalat sanayi türlerinin belirli plan dahilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmelerini sağlamak, tarımsal alanların sanayide kullanılmalarını disipline etmek, mali kaynak israfına sebep olmadan müşterek alt yapı tesisleri ile çevre kirliliğini önlemek amacıyla sınırları belirli arazi parçalarının gerekli alt yapı hizmetleri ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklarla donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistem dahilinde sanayi için tahsis edilmesi ile oluşturulan ve ilgili mevzuat hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretilen bölgeyi,

Endüstri Bölgesi: Uygun görülen alanlarda sanayi tesislerinin yapılmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sağlığı problemlerini önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden faydalanmak, imalat sanayi türlerinin belirli plan dahilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmelerini sağlamak, tarımsal alanların sanayide kullanılmalarını disipline etmek, mali kaynak israfına sebep olmadan müşterek alt yapı tesisleri ile çevre kirliliğini önlemek amacıyla sınırları belirli arazi parçalarının gerekli alt yapı hizmetleri ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklarla donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistem dahilinde sanayi için tahsis edilmesi ile oluşturulan ve ilgili mevzuat hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretilen Bakanlar Kurulu Kararı ile ilan edilen bölgeyi,

Meskun Mahal: Varsa üst ölçek planlarına uygun olarak imar planı ile belirlenmiş ve iskan edilmiş alanı,
ifade eder.

Madde 0007: Başvuru

(23.08.2003 tarih ve 25208 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 3 üncü maddesiyle değişen şekli.) Birinci sınıf gayri sıhhi müesseseler kurmak isteyen gerçek, tüzel kişi veya vekili, dilekçe, Ek-1'deki form ve 18 inci maddede belirtilen bilgi ve belgeler ile mahallin en büyük mülki amirine başvurur.

Organize Sanayi, Endüstri Bölgeleri, Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Siteleri sınırları içinde bulunan ikinci sınıf gayri sıhhi müesseseler ile bu bölgeler içinde veya dışında kurulacak üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseselerin sahip, işletmeci veya vekilleri dilekçe ve Ek-6'daki beyanname ile mahallin en büyük mülki amirine başvurur.

Yukarıda zikredilenlerin dışındaki ikinci sınıf gayri sıhhi müesseseleri kurmak isteyen gerçek kişi, tüzel kişi veya vekili, dilekçe, Ek-1'deki form ve 18 inci maddede belirtilen bilgi ve belgeler ile mahallin en büyük mülki amirine başvurur.

Madde 0012: Açılma Ruhsatı

(23.08.2003 tarih ve 25208 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 6 ncı maddesiyle değişen şekli.) Açılma İzni aşağıdaki şekilde düzenlenir:

Birinci sınıf gayri sıhhi müesseselerde: Yer seçimi ve tesis kurma izni verilmiş olan birinci sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılıp çalıştırılabilmesi için müracaatı takiben en çok 10 iş günü içerisinde İl İnceleme Kurulunca yerinde inceleme yapılır; yer seçimi ve tesis kurma izni verilmesi için gerekli olan şartların yerine getirilip getirilmediği incelenir ve Kurulca, Ek-4'deki form düzenlenir ve Valiliğin uygun görüşü, deşarj ve emisyon izinleri, gerekli tüm bilgi ve belgeler ile birlikte Bakanlığa gönderilir. Bakanlık, en çok 10 iş günü içerisinde başvuruyu değerlendirerek açılma iznini veya kararını Valiliğe bildirir. Birinci sınıf gayri sıhhi müesseseler için Açılma İzin belgesi Bakanlıkça

düzenlenir. Deneme veya Açılma İzin belgesi olmayan birinci sınıf gayri sıhhi müesseseler faaliyete geçemez.

İkinci sınıf gayri sıhhi müesseselerde: Organize Sanayi, Endüstri Bölgeleri, Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Siteleri sınırları içinde bulunan ikinci sınıf gayri sıhhi müesseselere 7 nci madde hükümleri doğrultusunda en geç müracaatını takip eden iş günü içinde Açılma İzni düzenlenir. Organize Sanayi, Endüstri Bölgeleri, Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Siteleri sınırları dışında bulunan ikinci sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılıp çalıştırılabilmesi için müracaatını takiben 10 iş günü içerisinde Kurul tarafından yerinde inceleme yapılır, uygun görülmesi halinde açılma izni yetkili makam tarafından düzenlenir.

Üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseselerde 7 nci madde esaslarına göre yapılan müracaatı takip eden iş günü içerisinde açılma izni düzenlenir.

Deneme izni almış ancak süresi sonunda Açılma İzni almaya hak kazanamamış gayri sıhhi müesseseler için 22 nci madde hükümleri uygulanır.

Açılma İzni alınması, mevzuat gereğince alınması gereken diğer izin ve belgelerin düzenlenmemesine sebep olmayacağı gibi imar ve başka mevzuat açısından da müktesep hak doğurmaz.

Ek-7'deki Rapor doğrultusunda yapılan denetimlerde, beyan edilenlere aykırı bir husus veya olumsuz bir durumun tespiti halinde beyan sahibi hakkında gerekli kanunî işlem yapılır; olumsuzlukları toplum ve çevre sağlığı yönünden zararlı olmayan işletmelere, söz konusu olumsuzlukları gidermesi için 22 nci madde muvacehesinde süre verilerek olumsuzlukların giderilmesi sağlanır. Bu süre içerisinde olumsuzluklarını gidermeyen işletmelerin izinleri iptal edilir ve ilgililer hakkında ayrıca kanunî işlem yapılır.

İlgilinin beyanına göre tanzim edilen açılma izni belgesi müktesep hak doğurmaz. Açılma İzni almadan işyeri açılamaz ve çalıştırılmaz.

Madde 0018: Dosya Tanzimi

(23.08.2003 tarih ve 25208 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 9 uncu maddesiyle değişen şekli.) Dosyalardaki evrakın ikmâlinin sorumluluğu ve muhafazası mürâcaatı kabul eden makama aittir. Gayri sıhhi müesseselere ait Yer seçimi ve tesis kurma ve açılma izni verilmesine esas teşkil eden bilgi ve belgelere ait dosya İl Sağlık Müdürlüklerinde muhafaza edilir. İkinci ve üçüncü sınıf gayri sıhhi müesseselere ait dosyaların bir sureti de ayrıca izni tanzim eden ilçe sağlık grup başkanlıklarında muhafaza edilir.

Birinci sınıf gayri sıhhi müesseseler ile Organize Sanayi, Endüstri Bölgeleri, Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Siteleri sınırları dışında bulunan ikinci sınıf gayri sıhhi müesseseler için aşağıdaki bilgi ve belgeler istenir:

Yer seçimi ve tesis kurma izni için gerekli bilgi ve belgeler:

Dilekçe ve Beyanname,

Müessesenin bulunduğu yeri gösteren onaylı plan ve belge,

İş akım şeması ve açıklama raporu,

Kurul tarafından hazırlanacak yer seçimi ve tesis kurma raporu,

(03.12.2003 tarih ve 25305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 1 inci maddesiyle değişen şekli.) Çevre kirlenmesini önlemek amacıyla alınacak önlemlere ait, kirleticilerin nitelik ve niceliğine göre hazırlanmış proje ve açıklama raporları veya yatırım sürecinin hızlandırılması amacı ile yetkili makamca uygun görülen durumlarda 1 yıl içerisinde üretim prosesinin gerektirdiği atık limitlerini sağlayacak projenin ve raporların hazırlanmasına ilişkin müteşebbisçe verilen taahhütname, (Taahhüdüne uymayan işletmeler hakkında bu Yönetmeliğinin 22 nci maddesi uygulanır.)

Şehir şebeke suyu bulunmayan yerlerde içme ve kullanma suyunun nereden sağlandığı ile suyun bakteriyolojik ve kimyasal analiz raporu,

Açılma izni için gerekli bilgi ve belgeler:

Dilekçe,

Sağlık koruma bandının işaretlendiği imarca tasdikli vaziyet planı,

Yangın ve patlamalar için gerekli önlemlerin alındığına dair belge,

Sorumlu müdür sözleşmesi,

Devamlı en az 50 işçi çalıştıran ve Kanunu'nun 180 inci maddesi kapsamına giren iş yerlerinde tabip ve sağlık personeli sözleşmesi,

Emisyon izni,

Deşarj izni,

İşletme Belgesi,

Sağlık Müdürlüğünce hazırlanacak çevre sağlığı değerlendirme raporu,

Kurul tarafından hazırlanacak açılma raporu,

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun kapsamındaki ikinci ve üçüncü sınıf Gayri sıhhi müesseseler bu Kanun ve bu Kanuna istinaden yayımlanan Yönetmeliğe göre izin verilir.

3572 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan ve Organize Sanayi, Endüstri Bölgeleri, Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Siteleri sınırları dışında bulunan ikinci sınıf Gayri sıhhi müesseselere, 9 uncu ve 12 nci madde hükümlerine göre izin verilir.

Yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddeler ile çalışan iş yerleri, oksijen, LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri ile perakende satış yerleri, taş ve kum ocakları, akaryakıt istasyonları, gıda ve benzeri müesseselerden, nerede açılırsa açılsın, müessesenin kurulacağı yer ve çevreye verebileceği muhtemel zararlı etkileri bakımından gerekli görüldüğü hallerde yetkili makam tarafından ilâve bilgi ve belgeler istenebilir.

İmar mevzuatına göre özel yapı gerektiren yerlerde faaliyette bulunması gereken işyerleri amacına uygun olarak yapı kullanma izni almak zorundadır.

Madde 0009: Yer Seçimi İzni

(23.08.2003 tarih ve 25208 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmeliğin 4 üncü maddesiyle değişen şekli.) Birinci sınıf gayri sıhhi müessese kurmak isteyen gerçek kişi, tüzel kişi veya vekilinin, 7 nci maddedeki esaslar içinde yapılan başvurusunun İl Sağlık Müdürlüğüne ulaşmasını takip eden en çok 10 iş günü içerisinde yer seçimi ve tesis kurma izni raporu düzenlenmesi için, il inceleme kurulunca yerinde tetkik edilerek uygun görülmesi halinde Valilik Oluru ile birlikte Bakanlığa gönderilir. Bakanlık, en çok 10 iş günü içerisinde ilgili raporu değerlendirerek yapılacak işleme esas olmak üzere nihai kararını Valiliğe bildirir.

Organize Sanayi, Endüstri Bölgeleri, Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Siteleri sınırları dışında bulunan ikinci sınıf Gayri Sıhhi Müessese kurulması için 7 nci maddedeki esaslar dahilinde yapılan başvurudan sonra kurul tarafından en çok 10 iş günü içerisinde değerlendirilerek Kurulca uygun görülmesi halinde yetkili makam tarafından yer seçimi ve tesis kurma izni verilir.

Yer Seçimi ve Tesis Kurma izni, verildiği tarihten itibaren üç (3) yıl için geçerlidir. Bu süre sonunda açılma izni alınmadığı takdirde Yer Seçimi ve Tesis Kurma izninin yenilenmesi gereklidir.